

Nápěvy kramářských písní a jejich stylové vrstvy

Příspěvek se snaží nastínit možnosti a směry a výzkumu nápěvů českojazyčných kramářských písní, které se předávaly téměř výhradně pamětí a jsou doloženy až pozdějšími záznamy z ústní tradice. Tyto zápisy dosvědčují značnou variabilitu, včetně různých forem uchování a transformací starších nápěvů. Příspěvek se pokusí charakterizovat v dochovaných nápěvech duchovních i světských písní nejvýraznější stylové vrstvy a jejich typické znaky (idiomatika jednotlivých hudebních stylů, obraty vycházející z povahy doprovodných nástrojů) a naznačit možnosti a limity jejich stylově kritické analýzy. Na konkrétních příkladech budou představeny procesy šíření nápěvů, jejich aktualizace (variabilita, zdobení, strofické úpravy) nebo naopak zapojování do dlouhodobějších tradic. Součástí problému je i výměna písňových nápěvů mezi jednotlivými žánry a jazykovými prostředími, vzájemná interakce jednotlivých médií (paměť, rukopisné a tištěné zpěvníky), a vývoj estetického hodnocení „kramářských“ nápěvových vrstev v hymnologické diskusi 19. a 20. století.

Prameny a elektronické zdroje

Kramářské tisky ve fondech EÚ AVČR, NM a MZK

Zápisy kramářských a lidových písní ve fondech EÚ AV ČR

Notované sbírky lidových písní 19. a 20. století

Rukopisné kancionály 19. století

Tištěné kancionály a poutní knihy 19. a první poloviny 20. století

Databáze kramářských tisků EÚ AV (<http://staretisky.eu.cas.cz/>)

Manuscriptorium (<http://www.manuscriptorium.com/cs>)

Spalicek.net (<http://www.spalicek.net/>)

Literatura

Beneš, Bohuslav 1983: *Poslyšte písničku hezkou. Kramářské písně minulých dob*, Praha.

Kolek, Antonín 1942: *Radostná cesta k Staré Matce Boží Žarošské: Starodávná baroková pouť*, Brno.

Konrád, Karel 1893: *Dějiny posvátného zpěvu staročeského od XV. věku do zrušení literátských bratrstev*, Praha.

Korec, František 1893: *Poutní kniha*, Brno.

Kurfürst, Pavel 2002. *Hudební nástroje*, Praha.

Orel, Dobroslav 1921: *Český kancionál*, Praha.

Sehnal, Jiří 1963. Nápěvy světských písní kramářských v 17. a 18. století. In *Václavkova Olomouc 1961*. Olomouc, s. 275–286.

Smetana, Robert – Václavek, Bedřich 1949. *České písně kramářské*. Praha.